

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Nihat ERGÜN

Bakan

T.C Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

Ankara

İstanbul, 20 Ocak 2010

Ref: TB/mç/10-87

Sayın Bakanım,

“Tüketici Maddeleri ve İhtiyaç Malzemelerinin Satışı ile İstihgal Eden Büyük Mağazaların Kurulmasının İzne Bağlanması Hakkında Kanun Tasarısı” ve “Büyük Mağazalar Kanunu Tasarısı”na ilişkin görüşlerimizi çeşitli vesilelerle Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Başbakanlık ve diğer ilgili kurumla ile paylaşmıştık. Ancak Bakanlığınız tarafından hazırlanan “Alışveriş Merkezleri, Büyük Mağazalar ve Zincir Mağazalar Kanunu Tasarısı Taslağı” (Tasarı) adını alan bu tasarı da ne yazık ki konuyu arzu ettiğimiz seviyeye taşımaktan uzak kalmıştır. Tüketici hakları, kayıt dışı ekonomi, verimlilik, piyasaların rekabetçi yapısı gibi açılardan çok önemli olduğunu düşündüğümüz bu tasarıya ilişkin bazı tespitlerimiz size de arz etmek isteriz.

Türk Perakende Sektörü 1990’ların başından bu yana özellikle büyük şehirlerde büyük bir değişime uğramıştır. Türkiye’nin sosyal ve ekonomik gelişmesine paralel olarak organize perakende sektörü de oluşmaya ve gelişmeye başlamıştır. Türkiye’de bütün satış noktaları ve mağazacılık gelişmelerine paralel olarak hızlı tüketim malları satan süpermarketlerdeki artışa rağmen, pazar paylarına, mağaza sayılarına ve yaygınlıklarına ve benzeri parametrelere bakıldığında, ülkemizde hala, organize perakende pazarının 40% seviyesine yeni vardığı ve halen gelişme sürecinde olduğu görülmektedir.

Piyasada etkin çalışmayan, kalite ve hizmet gücü bulunmadığı için piyasada oluşan rekabete dayanamayan aktörlerin korumacı hukuki düzenlemeler ile piyasada yapay olarak yaşamasına imkân vermek, piyasadaki rekabetin devlet eli ile bozulmasına yol açacağı gibi, toplumun genelini menfi yönde etkileyecek ve refah kaybına yol açacaktır. Refah kaybından öncelikle ve doğrudan etkilenen kesim ise hiç kuşkusuz tüketiciler olacaktır. Bu tasarı ile getirilmekte olan sınırlamalar, özellikle piyasaya giriş engelleri, sektörde yapıcı rekabetin gelişimini engellemekte ve tüketici faydasını azaltmakta, serbest rekabetin ruhuna aykırı bir nitelik taşımaktadır.

Tasarının mevcut haliyle kanunlaşması, hedeflenen rekabetçi yapı ve verimlilik ilkelerine aykırı sonuçlar doğurabileceği gibi organize perakende mağazalarının sağladığı birçok faydayı da azaltacak nitelik taşıyacaktır. Organize perakendecilerinin ülke ekonomisine sağladığı faydalardan bazıları şöyledir:

- Kayıt içinde çalışmak ve kamu otoritesinin mevzuatlarına uymak,
- İlave ve kalifiye istihdam alanları yaratmak,
- Sektör verimliliğini artırmak,
- Tüketicilere yeni, ucuz ve güvenli mal ve hizmet sunmak,
- Garanti, iade gibi satış sonrası hizmetler ile tüketici beklentilerini geliştirmek,
- Tedarikçilerini ilave, gelişmiş ürün talepleri ve artan müşteri beklentileri ile geliştirerek rekabetçi konuma getirmek,

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul –Türkiye

Ankara: İran Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye

Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium

Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA

Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany

Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29

Tel: +90 (312) 468 10 11

Tel: +32 (2) 736 40 47

Tel: +1(202) 776 77 70

Tel: +49 (30) 288 786 300

Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50

Faks: +90 (312) 428 86 76

Faks: +32 (2) 736 3993

Faks: +1 (202) 776 77 71

Faks: +49(30) 288 786 399

Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org

e-mail: ankoffice@tusiad.org

e-mail: bxoffice@tusiad.org

e-mail: usoffice@tusiad.us

e-mail: berlinoffice@tusiad.org

e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

- Geliştirdiği ulusal tedarikçilerini yurtdışı aktiviteleri nedeniyle ihracatçı konumuna getirerek ülkenin döviz girdilerini artırmak,
- Yabancı sermaye girişini hızlandırmak ve böylelikle ülke ekonomisini kalkındırmak;

Bu çerçevede, sektörde yapılacak herhangi bir düzenlemenin temel amacı, gelişme dinamikleri dikkate alınarak ekonomik açıdan en önemli sektörlerin arasında yer alan perakende sektörünü geleceğe hazırlarken, AB standartlarına uygun bir düzenleme getirilmesi olmalıdır. Dolayısıyla, sektörün tamamında kayıt dışılığın önüne geçilmesi, sektörün önemli oyuncularından olan geleneksel perakendecilerin rekabetçi bir yapıya kavuşmalarının sağlanması ve sektörün genelinde verimliliğin en temel kıstas olarak ele alınması hedeflenmelidir. Kısıtlanma ve hatta yasaklanma getirilmek istenen organize perakende sektörü, üzerinde hassasiyetle durulan ve son değişikliklerle daha da hassas bir hale getirilen Tüketici Haklarını en iyi şekilde yerine getirmekte ve korumaktadır.

Tasarı ile düzenlenmek istenilen hususlar halihazırda diğer kanunlar ile zaten düzenlenmektedir. Bu bağlamda, **getirilen yeni hükümler; başta muğlak kıstaslara bağlanmış izin süreci ile uygulamada karışıklığa yol açacak, işletmelere ek yük getirecek ve serbest rekabet ortamını zedeleyerek, piyasa ekonomisinin sağlıklı işlevişine müdahale edecek niteliktedir.** Sayılanan hususlara açıklık getirilmek istenilirse:

- Bir ticari müessesenin kuruluşu, faaliyette bulunması ve denetlenmesinin esasları Ticaret Kanunu hükümleri ile detaylı olarak belirlenmiştir. Bu nedenle mevcut Ticaret Kanunu yürürlükte iken ek bir Kanun ile düzenleme yapmak, uygulamada kargaşaya yol açabilecektir.
- Tasarı ile “yapı, nüfus ve trafik yoğunluğu, ulaşım ve altyapıya gelecek yükler, depreme ve yangına dayanıklılık” gibi kıstas dayanılarak izin süreci yaratmak ise, zaten yapı/çevre/belediye mevzuatı çerçevesinde bu ölçütler dikkate alınarak yapılan imar planı, inşaat ruhsatı, yangın ruhsatı vb. alınırken geçilen süreçlerin, yatırımcı tarafından tekrar geçilmesine yol açacak, hem devlete ve yatırımcıya ek mali yük getirerek, hem de yaratacağı bürokrasi ile izin süreçlerini uzatarak, yatırım engeli haline gelecektir.
- Ödemeler ve sözleşme yapılması mevcutta Ticaret Hukuku ve Borçlar Hukuku tarafından detaylı bir şekilde tanımlanmıştır. Tasarının bu alanları düzenlemesi serbest ticaret ve sözleşme serbestisi ilkelerini ihlal etmesi anlamına gelmektedir. Aynı şekilde taraflar arasında sözleşme yok ise, ödemeye ilişkin olarak kanunla süre belirlenmesi de hukuka aykırıdır.
- Çalışma saatlerine ilişkin hüküm ise idareye sınırsız yetki tanınmıştır. Ayrıca, maddede yer alan kriterler uygulanarak çalışma saatleri belirlendiğinde, örneğin aynı Büyükşehir sınırları içerisinde farklı ilçelerde, ya da aynı ilçe sınırları içerisinde farklı semtlerde dahi farklı uygulamalar olabilecektir ki, bu durum sektör içinde haksız rekabete neden olacaktır.
- Büyük mağazaların kendi markaları ile ürettirdikleri ürün miktarına sınır getirilmesi perakende sektörünün rekabetçi yapısına zarar verecektir. Öncelikle bu sınırlama tüketicileri olumsuz etkileyecektir. Zira “özgün marka” denilen perakendeci markaları çoğunlukla markalı dediğimiz ürünlere göre oldukça ucuz satılabilmektedir. Markalı ürünlere göre bu ürünlerde reklam, promosyon, vs. harcamaları yapılmadığından, perakendeci markalarının ucuza satılabilmesi mümkün hale gelmektedir. Tüketicilerin satın alma gücünün AB ülkelerine göre düşük olduğu ülkemizde perakendeci markaları daha fazla önem kazanmaktadır. AB ülkelerine bakıldığında, perakendeci markaların büyük mağazaların cirolarında önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Türkiye’deki eğilim de bu yöndedir. Perakendeci markalar raflarda yer alarak markalı ürünlere bir alternatif oluşturmakta ve piyasadaki rekabeti artırmaktadır. Rekabet artışından tüketicilerin düşük fiyatlar yoluyla avantaj sağlamaktadır. Bu rekabetin sonucunda başta giyim sektörü olmak üzere son 3 senedir fiyatlar düşmektedir. Dolayısıyla bu hüküm markalar arasındaki rekabeti sınırlayıcı nitelikte olup 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un amacı ile çelişmektedir.

TUSIAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul –Türkiye
Ankara: İran Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W, Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxoffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.org
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

- “Faaliyet gösterilecek yerdeki esnaf ve sanatkarlar ile küçük ve orta boy işletme yoğunluğu” ve “Büyük mağazaların şehir merkezlerine ve birbirlerine olan uzaklıkları”nın izin kriterleri arasında sayılması, izin süreçleri, öngörülemez bir yatırım atmosferi yaratarak sektöre yapılması planlanan yatırımı engelleyecek niteliktedir. Ayrıca, büyük mağaza sayısının kontrol altında tutularak bölge içinde serbest rekabet ortamına müdahale edilecektir.

Aktarmaya çalıştığımız temel prensipler ve rekabet hukuku ilkeleri çerçevesinde, Tasarının bugünkü halinin perakende sektörünü geleceğe taşımak yerine gelişmesini engelleyecek nitelikte olduğu ayrıca gerekçede belirtildiği üzere esnaf ve sanatkarı geliştirici yapıdan da uzak olduğu görülmektedir. Sonuç olarak AB müzakere sürecinde en önemli konulardan birisi olan tam olarak kayıtlı, kurallı ekonomiye geçilmeden organize perakendeciliği hedef alan bir yasanın çıkarılmaya çalışılması, tüketici ve ülke ekonomisi menfaatlerine önemli bir sekte vuracak, ayrıca kayıt dışı ekonomiyi teşvik edecektir. Bu çerçevede, etkili bir rekabet ortamının sağlanması ve sektörde verimliliğin korunması adına “Alışveriş Merkezleri, Büyük Mağazalar ve Zincir Mağazalar Kanunu Tasarısı Taslağı”na ihtiyaç olmadığına ilişkin değerlendirmemizi bilgilerinize arz eder, saygılarımızı sunarız.

Tayfun BAYAZIT

TÜSİAD Yönetim Kurulu Üyesi ve Şirket İşleri Komisyonu Başkanı

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul –Türkiye
Ankara: İran Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org